

Sygn. akt IV CSK 263/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący)
SSN Irena Gromska-Szuster
SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa "D." Spółki z o.o.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko - Własnościowej "R."
o zapłatę,
oraz z powództwa wzajemnego Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko -
Własnościowej "R."
przeciwko "D." Spółce z o.o.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 lutego 2011 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej (pозwanej wzajemnej)
od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 13 listopada 2009 r.,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej odrzucenia apelacji powódki - pozwanej wzajemnej (pkt I) oraz w części uwzględniającej apelację powódki - pozwanej wzajemnej (pkt II pkt 1);**
- 2. oddala skargę kasacyjną w pozostałej części i zasądza od powódki - pozwanej wzajemnej na rzecz pozwanej - powódki wzajemnej kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 9 lutego 2006 r.: 1) z powództwa głównego - zasądził od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej „R.” na rzecz powódki „D.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kwotę 36.308,89 zł z ustawowymi odsetkami od określonych sum składających się na tę należność, oddalił powództwo w pozostałej części i orzekł o kosztach postępowania; 2) z powództwa wzajemnego – zasądził od pozwanej „D.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na rzecz powódki Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej „R.” kwotę 232,98 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lipca 2001 r., oddalił powództwo w pozostałej części i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Apelacyjny, po rozpoznaniu apelacji obu stron, odrzucił apelację powódki (pozwanej wzajemnej) w części dotyczącej żądania zasądzenia odszkodowania w kwocie 75.525,89 zł, zmienił zaskarżony wyrok: w zakresie powództwa głównego – w ten sposób, że ponad zasądzoną kwotę 10.152,97 zł z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot składających się na tę należność zasądził od pozwanej (powódki wzajemnej) na rzecz powódki (pozwanej wzajemnej) kwotę 27.065,95 zł z ustawowymi odsetkami od wskazanych konkretnie kwot składających się na tę sumę i oddalił powództwo w pozostałej części, a w zakresie powództwa wzajemnego – w ten sposób, że zasądził od pozwanej wzajemnej na rzecz powódki wzajemnej kwotę 232,98 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 kwietnia 2002 r., oddalił obie apelacje w pozostałej części i orzekł o kosztach postępowania.

Wyrok powyższy zaskarżyła w całości skargą kasacyjną powódka (pozwana wzajemna), podnosząc - na podstawie określonej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. - zarzuty naruszenia:

- art. 378 § 1, art. 379 pkt 2 i 4 k.p.c. w związku z art. 382, art. 386 § 2 i 3 oraz art. 380 k.p.c., polegające na nieuwzględnieniu przez Sąd Apelacyjny nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, wynikającej z nienależytego umocowania pełnomocnika pozwanej (powódki wzajemnej)

oraz wydania zaskarżonego orzeczenia przez sędziego podlegającego wyłączeniu z mocy art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c.

- art. 373 w związku z art. 370 i art. 374 k.p.c. oraz art. 380 k.p.c. przez przyjęcie i rozpoznanie apelacji pozwanej (powódki wzajemnej) reprezentowanej przez pełnomocnika, którego wadliwe umocowanie ograniczone było do czynności wytoczenia powództwa wzajemnego i wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, a także przez nieuwzględnienie zarzutu bezzasadnego przywrócenia przez Sąd pierwszej terminu do wniesienia sprzeciwu na skutek wniosku nienależycie umocowanego pełnomocnika pozwanej (powódki wzajemnej).

Powołując się na powyższe zarzuty powódka (pозwana wzajemna) wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i wyroku Sądu pierwszej instancji wraz z postanowieniem o przywróceniu terminu do wniesienia sprzeciwu oraz odrzucenie pozwu wzajemnego i przekazanie sprawy – po zniesieniu postępowań przed Sądami obu instancji we wskazanym zakresie – do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w T.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana (powódka wzajemna) wniosła o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przed przystąpieniem do oceny zasadności zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej należy stwierdzić, iż skargą tą nie mogło zostać objęte skutecznie rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w części odrzucającej apelację skarżącą, gdyż rozstrzygnięcia to – choć zawarte wyroku - jest postanowieniem. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że o istocie rozstrzygnięcia sądu decyduje jego treść, a nie zewnętrzna postać i forma, w jakiej zostało wyrażone. Podobnie postanowieniem jest też zawarte w wyroku rozstrzygnięcie o kosztach. Rzeczą profesjonalisty jest więc dostosowanie odpowiedniego środka zaskarżenia do istoty skarżonego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu najwyższego z dnia 22 kwietnia 2005 r., II CZ 35/05, niepubl). Postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające apelację w sprawie,

w której przysługuje skarga kasacyjna, podlega zaskarżeniu zażaleniem (art. 394¹ § 2 k.p.c.).

Skarga kasacyjna okazała się również niedopuszczalna w części zaskarżającej wyrok Sądu Apelacyjnego w zakresie uwzględniającym apelację skarżącą. Warunkiem dopuszczalności zaskarżenia orzeczenia jest interes skarżącego w tym zaskarżeniu, zachodzący w wypadku tzw. gravamen, polegający - najogólniej mówiąc - na niezgodności orzeczenia z żądaniem zgłoszonym w procesie przez strony (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 września 1997 r., III CKN 152/97, niepubl. i z dnia 24 sierpnia 2005 r., II CZ 74/05, nie publ. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2003 r., III CKN 606/00, nie publ.). Niewątpliwie skarżąca nie ma takiego interesu w odniesieniu do rozstrzygnięcia uwzględniającego jej apelację.

Z tych względów skarga kasacyjna w części dotyczącej obu wskazanych wyżej rozstrzygnięć podlega odrzuceniu (art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

Konstruując zarzut nieuwzględnienia przez Sąd Apelacyjny - z naruszeniem art. 378 § 1 k.p.c. - nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, skarżąca powołała się na dwie przyczyny tej nieważności. Po pierwsze wskazała, że w postępowaniu pierwszoinstancyjnym pełnomocnik pozwanej (powódki wzajemnej) był nienależycie umocowany, gdyż pełnomocnictwa udzielił mu, łącznie z pełniącym obowiązki prezesa Spółdzielni J. C., pełnomocnik zarządu – H. G., powołana - wbrew dyspozycji art. 55 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.) - przez radę nadzorczą, zamiast zarząd Spółdzielni. Po drugie podniosła, że w rozpoznaniu sprawy i wydaniu orzeczenia zaskarżonego apelacją brał udział sędzia, który wcześniej postępowaniu przed sądem rejestrowym wydał postanowienie o wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego bezwzględnie nieważnej uchwały rady nadzorczej pozwanej Spółdzielni o powołaniu pełnomocnika zarządu.

Odnosząc się do tak skonstruowanego zarzutu stwierdzić należy, że nie mógł on wyrzeć zamierzonego skutku.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje zapatrywanie, podzielane przez skład orzekający, zgodnie z którym strona skarżąca nie może w skardze

kasacyjnej podnieść skutecznie zarzutu nieważności postępowania z powodu niewłaściwego umocowania pełnomocnika strony przeciwnej. Przewidziany bowiem w art. 379 pkt 2 k.p.c. wymóg należytego umocowania pełnomocnika procesowego pod rygorem nieważności postępowania ustanowiony został w interesie tej strony, która z pełnomocnika tego korzysta. Tylko też ta strona może powołać się na nieważność postępowania z powodu nieprawidłowego udzielenia pełnomocnictwa, oraz tylko na korzyść tej strony przyczyna nieważności postępowania z powodu nienależytego umocowania jej pełnomocnika podlega rozważeniu z urzędu przez sąd drugiej instancji (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 1999 r., III CKN 209/98, niepubl., z dnia 21 grudnia 2000 r., IV CKN 209/00, niepubl., z dnia 7 lutego 2002 r., I CKN 489/00, niepubl., z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 661/03, niepubl., z dnia 9 marca 2005 r., III CK 263/04, niepubl., z dnia 6 listopada 2008 r., III CSK 209/08, nie publ.).

Bezzasadne jest również twierdzenie skarżącej, że w wydaniu zaskarżonego orzeczenia brał udział sędzia wyłączony z mocy art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. Zauważyć należy, że sędzia, którego dotyczy ten zarzut, nie brał udziału w instancji niższej (nie tylko bezpośrednio niższej) w wydaniu zaskarżonego wyroku, zaś przedmiotem postępowania w rozpoznawanej sprawie nie jest – jak odczytuje to skarżąca – kwestia ważności postanowienia wydanego w postępowaniu rejestrowym.

Chybiony wreszcie okazał się zarzut naruszenia art. 373 w związku z art. 370 i art. 374 k.p.c. oraz art. 380 k.p.c., oparty – jak wyżej wskazano – na błędnym założeniu, że podstawę skargi kasacyjnej może stanowić zarzut nienależytego umocowania pełnomocnika strony przeciwnej, skutkujący nieważnością postępowania. Słuszności tego zarzutu skarżąca upatrywała również w wadliwym odczytaniu przez Sąd Apelacyjny zakresu pełnomocnictwa procesowo pełnomocnika pozwanej (powódki wzajemnej). Skuteczne podważenie dokonanej w tym zakresie oceny wymagało powołania – obok art. 88 w związku z art. 91 i art. 92 – również art. 65 k.c., czego skarżąca nie uczyniła.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 i art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł, jak w sentencji.